

AFGØRELSE

(Elforsyning)

Frederiksborggade 15

1360 København K

Tlf 33 95 57 85

Fax 33 95 57 99

Afgørelsen offentliggøres i anonymiseret form

www.ekn.dk

ekn@ekn.dk

KLAGE FRA Nørager Kommune og Højspændingsgrupperne for Arden og Nørager over

AFGØRELSE FRA Energistyrelsen af 7. marts 2001

OM tilladelse til etablering af en 400 kV-forbindelse mellem Aalborg og Århus

13. maj 2002

J.nr. 97-2301-0022

jno

NÆVNETS Formand, cand.jur. Jørgen Nørgaard

SAMMEN- Næstformand, professor, cand.polit. Christen Sørensen

SÆTNING Professor, dr.scient.adm. Ole Jess Olsen

I SAGEN Konsulent Knut Berge

Lektor, cand.jur.&Ph.D. Bent Ole Gram Mortensen

Side **Fejl! Ukendt**
argument **for**
parameter. af 19

Sagen er indbragt for Energiklagenævnet ved brev af 4. april 2001 fra Nørager kommunalbestyrelse og Højspændingsgrupperne for Arden og Nørager v/[...]. Der klages over Energistyrelsens tilladelse af 7. marts 2001 til Eltra A.m.b.a., Fredericia i medfør af elforsyningslovens § 21, stk. 1 til på nærmere angivne vilkår at etablere en ny 400 kV-højspændingsforbindelse mellem Vendsysselværket øst for Aalborg og Trige ved Århus.

Klagerne indgav s.d. en ligelydende klage til Naturklagenævnet over miljø- og energiministerens afgørelse af 7. marts 2001 i medfør af planlovens § 3, stk. 4 vedrørende endelig vedtagelse af Tillæg nr. 34 til Regionplan 1997 for 400 kV-højspændingsforbindelse Vendsysselværket – Trige. Naturklagenævnet afviste 30. april 2001 denne klage med henvisning til at afgørelser truffet af miljø- og energiministeren ikke kan påklages til Naturklagenævnet.

Ved tillægget reserveres areal til en 400 kV-højspændingsforbindelse som luftledning med mulighed for kombineret 150 kV-fremføring mellem Vendsysselværket og Trige vest om Rold skov og med kabellægning af 400 kV-forbindelsen gennem Indkilledalen syd for Aalborg samt under Mariager fjord. På strækningen fra Haverslev vest for Rold skov til Mariager fjord kabellægges 150 kV-forbindelsen medens 400 kV-forbindelsen fremføres på en reduceret mastetype. Endvidere gennemføres en række saneringer af det eksisterende højspændingsnet syd for Aalborg, herunder af 150 kV-forbindelsen sydpå øst

om Rold skov via Mariager fjord til amtsgrænsen. I Århus amt kabellægges de nye forbindelser under Gudenådalen.

Energiklagenævnet har taget klagen under behandling i henhold til elforsyningslovens § 89, stk. 1. Energistyrelsen blev 9. april 2001 anmodet om en udtalelse til klagen for så vidt angår de forhold og klagepunkter, der vedrørte styrelsens afgørelse efter lov om elforsyning. Energistyrelsen har i brev af 25. september 2001 udtalt sig herom - klagens punkter 2a og 2d. Styrelsens udtalelse har været forelagt dels Eltra A.m.b.a., dels klagerne som i brev af 5. november 2001 har kommenteret det foreliggende materiale. Energiklagenævnets behandling af sagen har tilsvarende været begrænset til de temaer, som har været omfattet af styrelsens tilladelse i henhold til elforsyningsloven, dvs. den efter lovens § 21, stk. 1 foretagne vurdering af behovet for udbygning af ledningsnettet i Jylland.

13. maj 2002

J.nr. 97-2301-0022

jno

Side **Fejl!** **Ukendt**
argument **for**

Nævnet konstaterede på et møde 22. januar 2002, at behovet for den påtænkte forbindelse var dokumenteret for så vidt angår forholdene i Nordjylland, men savnede en tilsvarende dokumentation for det øvrige systembillede, dvs. syd for Ferslev, som grundlag for Energistyrelsens samlede vurdering af behovet for transmissionskapacitet i Jylland. Energistyrelsen afgav herefter 22. marts 2002 en supplerende udtalelse bilagt 2 af Eltra A.m.b.a. udarbejdede notater hhv. af 14. december 1998 og 13. december 1999. Såvel klagerne som Eltra A.m.b.a. har kommenteret styrelsens seneste udtalelse.

Fra Energistyrelsens afgørelse af 7. marts 2001 citeres:

"400 kV forbindelse mellem Aalborg og Århus med tilhørende 150 kV forbindelser og stationsanlæg

Eltra ansøgte d. 13. november 1991 Energistyrelsen om tilladelse til etablering af en 400 kV højspændingsledning mellem Vendsysselværket og Trige. Energistyrelsen vurderede ansøgningen og godkendte projektet d. 30. januar 1992 med det vilkår, at godkendelsen ville bortfalde, hvis anlægsarbejdet ikke er påbegyndt inden udgangen af 1994. På grund af tidsmæssige forhold i planlægningsproceduren var det ikke muligt at overholde vilkåret. Eltra søgte således om forlængelse af godkendelsen. På grund af en række ændrede elmæssige og planlægningsmæssige forudsætninger besluttede Energistyrelsen at vurdere sagen på ny.

Den 10. september 1996 og d. 21. september 1999 fremsendte Energistyrelsen udtalelser om behovet for forbindelsen til Århus- og Nordjyllands amter. Udtalelserne vedlægges i kopi.

Projektbeskrivelse

Højspændingsledningen mellem Vendsysselværket og Trige ansøges bygget som en 400 kV tosystems luftledning, hvor der hænges et 400 kV system op på den ene side af masten og et 150 kV system op på den anden side.

[.....]

Økonomi

Eltra anslår, at etableringen af 400 kV forbindelsen som luftledning vil koste ca. 450 mio.kr. inklusive stationstilpasninger og inklusive 400/150 kV Mosbæk-Ferslev forbindelsen.

Med de i regionplanen beskrevne 400 kV kabellægninger ved Gudenåen, Mariager Fjord og Indkilledalen, samt 150 kV kabellægningerne på strækningen fra Haverslev til Mariager Fjord anslås den samlede forbindelse at koste ca. 830-1000 mio.kr. afhængig af markedsprisen på kabler.

Prisen for den samlede forbindelse inklusive saneringen i Ålborg-området - som Eltra har givet tilsagn om at gennemføre - anslås at være ca. 900-1150 mio.kr.

I Energistyrelsens *udtalelse af 21. september 1999 om behovet for forbindelsen*, der var bilagt afgørelsen, vurderes (s. 8 og 15) at etablering af 400 kV forbindelsen vil medføre, at der kan opnås betydelige - 27 mill. kr. gnsntl. pr. år 1995-2005 - brændselsbesparelser, som endvidere vil medføre en betydelig CO₂-reduktion.

Behovet for forbindelsen

Det overordnede transmissionsnet skal sikre en ensartet og høj forsyningssikkerhed i Danmark. Endvidere skal transmissionsnettet sikre en effektiv adgang til produktionsapparatet, give mulighed for at kunne håndtere ubalancer mellem produktionen på kraftvarme og vindkraftanlæggene og forbruget, på en hensigtsmæssig måde, samt sikre et velfungerende marked for elektricitet.

Denne nødvendige forsyningssikkerhed sikres af Eltra ved at dimensionere transmissionsnettet efter et sæt kriterier. Kriterierne skal således sikre, at transmissionsnettet gøres robust og fleksibelt over for mulige uheld og fejlsituationer.

[.....]

Med etableringen af 400 kV forbindelsen mellem Vendsysselværket og Trige samles de eksisterende 400 kV forbindelser i en jysk ringforbindelse. En ringforbindelse vil afhjælpe de netmæssige begrænsninger, der er konstateret i henhold til kriterium A, da

13. maj 2002

J.nr. 97-2301-0022

jno

Side **Fejl!** **Ukendt**
argument **for**

enhver delforbindelse i ringen dels kan afbrydes for vedligeholdelse, dels undværes ved fejludkoblinger.

Sammenfatning

Ifølge Energistyrelsen og Eltras beregninger er der allerede fra 1999 behov for netforstærkninger i Nordjyllands-området.

Energistyrelsen har vurderet, at en 400 kV forbindelse vil være nødvendig for at tilgodese forsyningssikkerheden, transportbehovet i forbindelse med de systemmæssige ubalancer fra kraftvarme og vindmøller, samt den lovbestemte markedsåbning.

13. maj 2002

J.nr. 97-2301-0022
jno

Undersøgte alternativer

Der er i forbindelse med projekteringen og planlægningen af 400 kV forbindelsen Vendsysselværket-Trige blevet undersøgt en række alternative løsningsmodeller.

Side **Fejl!** **Ukendt**
argument **for**

I 1995 fremsendte Højspændingsinitiativet i Ådalene rapporten "Vurdering af behovet for en højspændingsledning mellem Aalborg og Århus". Vurderingen af denne rapport er beskrevet i Energistyrelsens udtalelser om behovet for forbindelsen, som beskrevet nedenfor.

Undersøgelsen af alternativer har haft baggrund i ønsket om at se på løsninger, der kunne være billigere eller mere skånsomme for miljøet og samtidig give en robust løsning både til den daglige drift og til fremtidens behov for transport af el. Vurderingerne er foretaget ud fra de samme forudsætninger som for den ansøgte løsning.

Med hensyn til vurdering af disse alternativer, henvises til Energistyrelsens udtalelser af d. 10. september 1996 og d. 21. september 1999 som vedlægges i kopi.

Energistyrelsens afgørelse

Eltra har gennem en række beregninger og analyser dokumenteret et behov for en 400 kV forbindelse fra Vendsysselværket til Trige. Energistyrelsen har ligeledes foretaget en række beregninger i henhold til gældende netdimensioneringskriterier.

På baggrund af Eltra's og Energistyrelsens beregninger er det Energistyrelsens vurdering, at det eksisterende net dels ikke er tilstrækkeligt til at sikre forsyningssikkerheden omkring Aalborg,

dels udgør en begrænsning for udnyttelsen af Vendsysselværkets blok 3 og samarbejdsforbindelserne til både Norge og Sverige.

På det foreliggende grundlag vurderes det, at etablering af en 400 kV forbindelse på strækningen fra Vendsysselværket til Trige effektivt vil sikre forsyningssikkerheden ved at aflaste 150 kV nettet på den pågældende strækning samt sikre bedre adgang til Konti-Skan-forbindelsen og til produktionskapaciteten i Nordjylland, herunder de planlagte havvindmøller ved Læsø.

Der er undersøgt en række alternativer til udbygning med 400 kV forbindelsen. Energistyrelsen vurderer, at ingen af de undersøgte alternativer har hverken elmæssige eller driftsøkonomiske fordele, der står i rimeligt forhold til de fordele, der kan opnås med etablering af 400 kV Vendsysselværket-Trige. Energistyrelsen vurderer ligeledes, at ingen af de undersøgte alternativer kan sikre hverken de kort[-] eller langsigtede udvekslingsbehov i transmissionsnettet. Disse behov opstår af hensyn til udvekslingen af ubalancer fra kraftvarmeproduktionen samt de planlagte havvindmøller i det samlede jysk/fynske elsystem.

Eltra [har] endvidere givet tilsag[n] om at gennemføre en række saneringer i 150 og 60 kV nettet syd for Aalborg. Disse saneringer er til[bl]evet under forhandlinger mellem Eltra, Nordjyllands amt og Miljø- og Energiministeriet.

Energistyrelsen vurderer derfor samlet, at der er behov for en 400 kV forbindelse mellem Vendsysselværket og Trige.

Energistyrelsen giver på baggrund af ovenstående Eltra godkendelse til etablering af følgende anlæg som beskrevet i denne godkendelse:

- Fra Trige til Gudenåen fremføres forbindelsen på en 400/2x150 kV Donaumast,
- Forbindelsen kabellægges under Gudenådalen,
- Fra Gudenådalen til Mariager Fjord fremføres forbindelsen som en 400/150 kV Donaumast,
- Forbindelsen kabellægges under Mariager Fjord,
- Fra Mariager Fjord til Haverslev fremføres forbindelsen som en reduceret 400 kV mastetype og hvor 150 kV forbindelsen kabellægges via Station Tinghøj,

13. maj 2002

J.nr. 97-2301-0022

jno

Side **Fejl!** **Ukendt**
argument **for**

- Fra Haverslev til Ferslev fremføres forbindelsen som en 400/150 kV Donaumast ved at sætte top på den nuværende 400 kV Tjele-Ferslev,
- Fra Ferslev til Kongshøj/Skudshale fremføres 400 kV forbindelsen på en 400/400 kV Donaumast sammen med den eksisterende 400 kV forbindelse fra Ferslev til Vendsysselværket,
- 400 kV forbindelsen kabellægges gennem Indkilledalen fra Kongshøj/Skudshale til Gistrup,
- Fra Gistrup gennem Romdrup Ådal til Vendsysselværket fremføres forbindelsen som en 400/400 kV Donaumast,
- 400 og 150 kV felter og stationstilpasninger som beskrevet i denne ansøgning,
- Der etableres [der] en ny 400/2x150 kV Donaumast mellem Mosbæk og Ferslev til genophængning af Tjele-Ferslev forbindelsen.

13. maj 2002

J.nr. 97-2301-0022

jno

Side **Fejl!** **Ukendt**
argument **for**

Godkendelsen omfatter også de 150 kV anlæg, som skal anlægges af 150 kV selskaberne.

Godkendelsen gives i medfør af § 21 stk. 1. i lov nr. 375 af 2. juni 1999 om elforsyning, som er delegeret til Energistyrelsen ved § 1, nr. 8-11, i bekendtgørelse nr. 1194 af 29. december 1999 om delegation af opgaver til Energistyrelsen i medfør af elforsyningsloven.

Godkendelsen gives på følgende vilkår:

- Nærværende godkendelse bortfalder, såfremt udbygningen ikke er påbegyndt inden ultimo 2005,
- Eltra er forpligtet til at demontere 150 kV strækningen fra Trige til Selling på 150 kV forbindelsen Trige - Moselund senest et år efter idriftsættelsen af erstatningsforbindelsen,
- Eltra er forpligtet til at demontere 150 kV dobbelforbindelsen Trige-Hornbæk senest et år efter idriftsættelsen af erstatningsforbindelsen,
- Eltra er forpligtet til at demontere 150 kV forbindelsen Hornbæk-Tinghøj og Tinghøj-Ferslev-Ådalen senest et år efter idriftsættelsen af de respektive erstatningsforbindelser,
- Eltra er forpligtet til at demontere 150 kV dobbel[t]forbindelsen Mosbæk-Ferslev senest et år efter idriftsættelsen af erstatningsforbindelsen,
- Såfremt der på et senere tidspunkt påtænkes væsentlige ændringer af projektet, skal dette anmeldes til Energistyrelsen, således at der så tidligt som muligt kan tages stilling til sådanne ændringer.

Det skal bemærkes, at Energistyrelsens godkendelse ikke fritager for eventuelle tilladelser i henhold til anden lovgivning.

Denne afgørelse kan i henhold til § 89 og § 89 a, stk. 1, i lov nr. 375 af 2. juni 1999 indbringes for Energiklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360, København K. Klagen skal være indgivet skriftligt inden 4 uger efter, at afgørelsen er offentligt bekendtgjort.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Klage over tilladelsen har ikke opsættende virkning, medmindre Energiklagenævnet bestemmer anderledes. Energiklagenævnets afgørelse kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.”

13. maj 2002

J.nr. 97-2301-0022

jno

Side **Fejl!** **Ukendt**
argument **for**

Klagen

Fra klagen af 4. april 2001 citeres:

” Nørager kommunalbestyrelse og Højspændingsgrupperne i Arden og Nørager indgiver hermed klage over godkendelse angående 400 kV højspændingsforbindelse Vendsysselværket-Trige offentliggjort 8. marts 2001 af Energistyrelsen.

Klagen omfatter følgende punkter, som efter opremsningen nøjere dokumenteres:

1. Ved valg af den vestlige løsning ved Rold Skov (løsning D) er der ikke taget tilstrækkelige hensyn til de saglige indvendinger som klagerne under debatten har fremført mod denne løsning. Beslutningen ønskes ændret til fordel for den østlige løsning (løsning C), eller udsat i ca. 1/2 år indtil et bedre beslutningsgrundlag for netop denne del af strækningen kan tilvejebringes.
2. Miljø- og Energiministerens beslutningsgrundlag for den under pkt. 1 nævnte beslutning har ikke været retvisende og tilstrækkeligt. Der henvises til landsplandirektivet af 8.marts 2001 (J.nr. D 227/800-0001), Energistyrelsens brev til Eltra af 7. marts 2001. (j.nr. 6121-0005) samt til Notat vedrørende vurdering af indkomne bemærkninger, skrevet af Landsplanafdelingen i Miljø- og Energiministeriet, 7. marts 2001.(J.nr. D 227/800-0001).

Punkt 2 består af følgende underpunkter:

2a. I Energistyrelsens brev til Eltra angives flere steder nogle procentvise overbelastninger af 'netkomponenter'. Læseren får

fejlagtigt indtryk af at det drejer sig om højspændingsledninger. Det drejer sig imidlertid om transformatorer, der ikke er relevante for en diskussion af behovet for netudbygninger.

2b. Notatets formulering af vurderingen vedrørende antallet af berørte boliger giver indtryk af at de citerede modstridende påstande vedrørende sammenligning af antal berørte boliger kan være nogenlunde lige værdige. Herved mister læseren den væsentlige oplysning at der berøres ca. 80 % flere boliger ved valg af løsning D.

2c. Notatets formulering af argumenterne imod at benytte C-løsningen giver indtryk af at det er naturhensyn til områderne ved Madum Sø og Lindenberg Å, der er udslagsgivende. Det nævnes ikke at Skov- og Naturstyrelsen har vurderet at disse områder kan tilgodeses ved brug af jordkabler etableret ved styret underboring – og at argumentationen derfor er af økonomisk art.

2d. Notatet undgår i vurderingen vedrørende teknik og økonomi at tage stilling til Højspændingsgruppernes argumentation imod behovet for dobbelte jordkabler ved de ovenfor nævnte freddede områder. Dette spørgsmål er væsentligt da argumentationen imod brug af C-løsningen, som ovenfor anført, er af økonomisk art.

2e. Notatet anfører under vurderingen vedrørende teknik og økonomi at det er "tvivlsomt at erfaringerne fra styret underboring af naturgasledninger kan overføres til 400 kV kabellægning". Bemærkningen er ikke underbygget eller sandsynliggjort. Den er i modstrid med Nordjyllands Amts vurdering af indkomne bemærkninger, november 2000, som notatet ellers generelt refererer til.

2f Notatet nævner ikke under vurderingen af teknik og økonomi at den reducerede mastetype kombineret med 150 kV kabellægning, som landsplandirektivet specificerer anvendt på en del af D-tracéet, også, som foreslået af Højspændingsgrupperne, ville være relevant for C-tracéet. Den ville mindske de landskabelige påvirkninger, herunder reducere omfanget af kabelstationerne.

[.....]

ad 2a:

På side 3 og 4 i brev fra Energistyrelsen til Eltra af 7. marts 2001 gengives nogle kraftige overbelastningsprocenter for 'netkomponenter'. Umiddelbart ovenfor oplyses begge steder at 'Overbelastningerne forekommer hyppigst i 150 kV nettet ...' En læser, der ikke nøje studerer de vedlagte udskrifter af netberegninger, vil få det indtryk at overbelastningerne vedrører ledningsnettet. De ved-

13. maj 2002

J.nr. 97-2301-0022

jno

Side **Fejl!** **Ukendt**
argument **for**

rører imidlertid transformatorer - og er derfor ikke relevante i en diskussion om forstærkning af ledningsnettet.

Formuleringerne stammer fra Energistyrelsens notat om behovet af 21. september 1999. En kritik af disse formuleringer er indeholdt i Højspændingsgruppernes indsigelser mod regionalplanforslaget indsendt til Nordjyllands Amt i forbindelse med offentlighedsfasen.

[.....]

ad 2d:

I de ovenstående økonomiske overvejelser holdes spørgsmålet om brug af enkelte eller dobbelte PEX jordkabler åbent. Højspændingsgrupperne har i hele debatten stillet spørgsmålstejn ved behovet for at anlægge jordkabelstrækningerne med dobbelte kabler. I Nordjyllands Amts vurderinger af indsigelserne, november 2000, fastholder Energistyrelsen dette behov. Højspændingsgrupperne tilsendte kort efter Energistyrelsen en detaljeret kritik af argumentationen bag denne vurdering. (Notat om dobbeltkabler, november 2000* - også bilagt brev til Miljø- og Energiminister Svend Auken af 4-12-00*). Energistyrelsen har aldrig svaret på denne kritik.

I notatet af 7. marts 2001 svares der heller ikke på denne kritik. Konklusionen på side 4 siger at der 'stadig vil være behov for en 400 kV forbindelse'. Men der tages ikke stilling til om denne fra starten skal etableres med dobbelte jordkabler.

Det nævnes at etablering af store varmepumper til regulering af overskudsel 'ikke giver umiddelbar anledning til at behovet for overføringsevne på 400 kV forbindelsen reduceres her og nu'. Det er imidlertid heller ikke nødvendigt. Det er en eventuel øgning af behovet, der kan gøre dobbelte kabler aktuelle. I argumentationen i Nordjyllands Amts vurdering benyttes scenarieberegninger for år 2005.

I Energistyrelsens Analysegruppe vedrørende eloverløb diskuteres disse problemstillinger indgående i tiden frem til 1-10-01. I et foreløbig notat til gruppen påviser lektor Henrik Lund at indregulering af overskudsel ved brug af bl.a. varmepumper kan reducere behovet for transmissionskapacitet til udlandet til ca. det halve på længere sigt.

Det er bl.a. på denne baggrund at klagerne foreslår at beslutningen om tracéet ved Rold Skov udsættes i ca. ½ år. ”

13. maj 2002

J.nr. 97-2301-0022

jno

Side **Fejl!** **Ukendt**
argument **for**

Energistyrelsens bemærkninger af 25. september 2001 og 22. marts 2002 til klagen og klagerens kommentarer af 5. november 2001 og 19. april 2002 til disse:

”Energistyrelsen har den 7. marts 2001 givet tilladelse til etablering af højspændingsforbindelsen i henhold til § 21, stk. 1, i lov om elforsyning. Godkendelsen af anlæg over 100 kV er delegeret til Energistyrelsen ved § 1, nr. 14, i bekendtgørelse nr. 1194 af 29. december 1999 om delegation af opgaver til Energistyrelsen i medfør af elforsyningsloven. Energistyrelsen godkender behovet for nye højspændingsanlæg over 100 kV på baggrund af en behovsvurdering. Til hjælp for amternes VVM behandling af højspændingsanlæg over 100 kV, giver Energistyrelsen en forhåndsudtalelse, indeholdende en behovsvurdering på det foreliggende grundlag. Denne foreløbige vurdering fremgår af notatet af 21. september 1999.

Energistyrelsen skal bemærke, at beslutningen om selve linieføringen er foretaget af ministeren i forbindelse med ministerens overtagelse af Nordjyllands Amts plankompetence og endelige vedtagelse af tillæg nr. 34 til Regionplan 1997 for 400 kV - højspændingsforbindelse Vendsysselværket - Trige. Ministerens beslutning fremgår af Landsplanafdelingens skrivelse af d. 7. marts 2001.

Da Energistyrelsen således alene har kompetence til at vurdere behovet for et højspændingsanlæg efter § 21, stk. 1, i elforsyningsloven, kan Energistyrelsen alene kommentere de dele af klagen, der vedrører Energistyrelsen[s] godkendelse af anlægget efter § 21, stk. 1. De dele af klagen, der vedrører ministerens endelige valg og efterfølgende vedtagelse af linieføring kommenteres derfor ikke.

Energistyrelsen vil derfor kommentere klagepunkterne 2a og 2d idet de henholdsvis direkte og indirekte vedrører Energistyrelsens godkendelse, hvorimod 2b, 2c, 2e og 2f alene vedrører valget af linieføring.

[.....]

Såfremt Energiklagenævnet ønsker bemærkninger til de dele af klagen der vedrører selve linieføringen af anlægget, må Energistyrelsen derfor henvise til Landsplanafdelingen. Energistyrelsen skal i denne forbindelse bemærke, at det er Energistyrelsen opfat-

13. maj 2002

J.nr. 97-2301-0022

jno

Side **Fejl!** **Ukendt**
argument **for**

telse, at klagen alene vedrører afgørelsen efter § 21, stk. 1, og ikke miljø- og energiministerens afgørelse af d. 7. marts 2001 om selve linieføringen.

Energistyrelsens kommentarer til klagepunkt 2a

Klageren anfører, at Energistyrelsens brug af procentvise angivelser af overbelastning af netkomponenter kan give det indtryk, [af] at det drejer sig om ledninger, ikke transformatorer.

Energistyrelsen angiver i godkendelsen, specifikke overbelastninger i en række tidligere offentliggjorte beregningseksempler. Energistyrelsen angiver disse tal, således der kan gives et indtryk af de mange beregninger der ligger til grund for afgørelsen. En netkomponent kan være både en transformator eller en ledning og begge dele har stor betydning for behovet for ny udbygning af transmissionsnettet, idet forsyningssikkerheden kan være lige så truet ved mangel på transformator kapacitet som ved mangel af overføringskapacitet.

Beregningseksemplerne har tidligere været offentliggjorte i forbindelse med Energistyrelsens udtalelse om behovet for forbindelsen til Nordjyllands Amt. På disse beregningsfigurer fremgår det tydeligt hvilke overbelastninger der stammer fra ledninger og hvilke der stammer fra transformatorer.

Energistyrelsen vurderer derfor ikke, at klagerens påstand giver anledning til at anfægte Energistyrelsens behovsvurdering og godkendelse af 400 kV forbindelsen.

Energistyrelsens kommentarer til klagepunkt 2d

Klageren anfører, at Landsplanafdelingens notat vedrørende vurdering af indkomne bemærkninger ikke tager stilling til Højspændingsgruppernes argumentation imod behovet for dobbelte kabler.

Energistyrelsen giver i godkendelsen af d. 7. marts 2001 Eltra tilladelse til at etablere jordkablerne på strækningen som 2x 1600 mm², således at en overføring på mellem 1600 og 2000 MW kan opnås. Denne tilladelse gives ud fra dokumentation fra Eltra om nødvendigheden af at kabelforbindelsen får samme overførings-evne som resten af 400 kV forbindelse. Dokumentationen er gengivet i Nordjyllands Amts vurdering af de indkomne bemærkninger, ligesom den er præciseret i Landsplanafdelingens notat om en vurdering af de indkomne bemærkninger i perioden fra mini-

13. maj 2002

J.nr. 97-2301-0022

jno

Side **Fejl!** **Ukendt**
argument **for**

sterens overtagelse til ministerens endelige vedtagelse af regionplantillægget. Beregningen, som er en del af dokumentationen, tager udgangspunkt i 2005. Klager argumenterer for, at beslutningen om et dobbelt kabel derfor bør udskydes.

Energistyrelsen står uforstående over for dette kritikpunkt, idet det er almindelig praksis ved behovsvurderinger af denne type at anvende et rundt skæringsår af beregningsmæssige hensyn - idet disse år typisk er usædvanlig veldokumenterede. Resten af beregningsmaterialet i forbindelse med behovsvurderingen er ligeledes beregnet ud fra det samlede systembillede i 2005.

13. maj 2002

J.nr. 97-2301-0022

jno

Forbindelsen forventes idriftsat medio år 2004, og Energistyrelsen vurderer i den forbindelse ikke at beregningerne ville have givet et andet resultat såfremt 2004 var anvendt som beregningsdato.

Side **Fejl!** **Ukendt**
argument **for**

Energistyrelsen har tidligere udtalt sig om behovet for forbindelsen, hvor Energistyrelsen i 1996 ligeledes fandt behov for forbindelsen. Energistyrelsen opdaterede denne behovsvurdering i 1999, idet der blandt andet på grund af elsektorens liberalisering og udbygningen med vedvarende energi var ændret væsentligt i forudsætningerne.

[.....]"

"Det er Energistyrelsens opfattelse at disse to notater [Eltra-notater fremsendt 22. marts 2002] tydelig[s]t illustrerer dels det generelle behov for forstærkninger imellem Ferslev og Trige; dels at den foreslåede 400 kV-løsning alt taget i betragtning er den teknisk-økonomisk bedste løsning.

[.....]

.....Det kan ses, at der i mange situationer er overbelastninger på 150 kV-niveau blandt andet på strækningerne Ferslev-Tinghøj (FER-THØ) og Tinghøj-Hornbæk (THØ-HNB).....

.....Det fremgår af notatet:

- at der – udover forstærkningerne af 150 kV-forbindelserne fra Ferslev til Trige – skal flere 150 kV-forstærkninger til, såfremt overbelastninger i dimensionerende situationer skal undgås,
- at alternativ II ikke giver 'luft' til øgede transportbehov i fremtiden, og at der derfor kan opstå u hensigtsmæssige driftsbindinger, idet flere 150 kV-forbindelser vil være tæt på deres belastningsgrænse,
- at de aftalte saneringsmuligheder i 150 kV-nettet forsvinder,

- at nettabene i den daglige drift forøges betydeligt ved transmission på 150 kV i stedet for 400 kV, hvilket medfører både ekstra omkostninger og øget miljøbelastning fra produktionsanlæggene,
- at behovet for en 400 kV forbindelse fortsat er tilstede selvom havvindmølleparken ved Læsø ikke etableres.

Valget af en 400 kV forbindelse [mellem] fra Vendsysselværket via Ferslev til Trige er i øvrigt ikke alene begrundet i fundne overbelastninger på strækningen. Løsningen er valgt ud fra en helhedsvurdering, hvor 400 kV-forbindelsen er en langsigtet løsning, der bl.a. giver et robust 400 kV-net i Jylland med en ringstruktur, fjerner de fundne overbelastninger i Aalborg-området og i Himmerland og Kronjylland og effektivt aflaster 150 kV-nettet.”

13. maj 2002

J.nr. 97-2301-0022

jno

Side **Fejl!** **Ukendt**
argument **for**

Fra klagernes afsluttende kommentarer citeres:

” [.....]

Nedenfor kommenteres Energistyrelsens bemærkninger til vores punkter 2a og 2d. I øvrigt mener vi, at Energistyrelsen også må være den ansvarlige styrelse for punkterne 2c (økonomisk sammenligning af alternativer) 2e (eltekniske problemer ved anvendelsen af styret underboring) og 2f (mulighederne for at anvende reduceret mastetype kombineret med 150 kV kabellægning).

Ad 2a.

Energistyrelsen medgiver at de angivne overbelastningsprocenter i godkendelsen af 7. marts 2001 vedrører transformatorer - og ikke transmissionsledninger. Vi fastholder at det i en sag om udbygning med nye transmissionslinier er misvisende at angive disse procenter. Kun sagkyndige vil kunne se på de vedlagte bilag at de overbelastede 'netkomponenter' er transformatorer.

[.....]

Vi anfægter ikke - som Energistyrelsen angiver i svaret - selve behovsvurderingen i denne sammenhæng. Vi påpeger at landsplandirektivet hviler på et mangelfuldt og delvis misvisende grundlag - og at dette i væsentligt omfang er Energistyrelsens ansvar.

[.....]

Ad 2d.

Energistyrelsen refererer vedrørende behovet for dobbelte kabler til beregninger gengivet i Nordjyllands Amts vurdering af indkomne bemærkninger i forbindelse med offentlighedsfasen. Den detaljerede og veldokumenterede kritik af netop disse beregninger, som Højspændingsgrupperne fremsendte til Energistyrelsen kort efter offentliggørelsen af disse vurderinger (se vedlagte notat af

19-11-00) omtales ikke. I betragtning af at notatet udtrykkelig nævnes i klagen - samt at det oplyses at Energistyrelsen aldrig har kommenteret den - må den manglende reference hertil tages som et udtryk for at Energistyrelsen bevidst har besluttet ikke at tage stilling til den kritik der rejses af Eltras beregninger i dette notat.

I betragtning af at det angiveligt er netop disse beregninger, der ligger til grund for Energistyrelsens godkendelse af brug af dobbelte jordkabler, skal klager anmode Energiklagenævnet om en vurdering af holdbarheden i denne beslutning.

13. maj 2002

J.nr. 97-2301-0022

jno

Energistyrelsen argumenterer for det rimelige i at benytte 2005 som beregningsår ved vurderingen. Dette har vi ikke imødegået. Vi nævner blot året 2005 som modsætning til Notatets formuleringer ang. virkningen af at etablere varmepumper ' her og nu'.

Side **Fejl!** **Ukendt**
argument **for**

[.....]

Opsummering:

Vores klage hviler bl.a. på det forhold, at vi anser ministerens beslutning for truffet på baggrund af ufuldstændige oplysninger og derfor finder vi det ikke rimeligt at skelne mellem Energistyrelsens specifikke retningslinier omkring behovsvurdering, Landsplanafdelingens funktion som sekretariatsleder og Skov- og Naturstyrelsens retningslinier for vurdering af miljømæssige konsekvenser af evt. berørte særligt følsomme naturområder.

[.....]

Samme tvivlsomme informationsniveau gør sig gældende omkring behovet for dobbelte kabler og faldet på 400 kV kabelpriser. Med det konstaterede kraftige prisfald på 150 kV kabler in mente - der i foråret 2000 kom bag på alle - opfordrede vi i februar 2001 (kort før beslutningen blev taget) miljø- og energiministeren til at udsette beslutningen til oktober 2001. Her ville Energistyrelsens arbejdsgruppe vedrørende VE- og kraftvarme-el som ovenfor omtalt komme med konklusioner, som kunne få stor betydning for Eltra's vurderinger for transmissionsbehovet - man kunne nå at foretage boreprøver for at klargøre omfanget af og mulighederne for styret underboring - samt foretage en undersøgelse af markedet for 400 kV kabler.

Eloverløbsudvalget konkluderer i sin rapport fra oktober, at behovet for transmission ikke retfærdiggør et udbygget højspændingsnet til 9 mia. kr. men at regulering med varmepumper (som nævnt i vores henvendelse til ministeren) væsentligt ville reducere behovet for transmission. Det kan med konklusionerne fra rap-

porten konstateres, at den omtalte 400 kV forbindelse *ikke* ville udløse et behov for dobbelte 400 kV kabler på strækningen, som jo også ved brug af enkeltkabler ville være en imødekommelse af Eltra's ønske om en 400 kV ringforbindelse. M.h.t. markedet for 400 kV kabelpriser er det bemærkelsesværdigt, at ligesom Skov- og Naturstyrelsen ret hurtigt efter beslutningen kunne melde ud omkring udpegningsgrundlaget kunne også Eltra i maj konstatere et prisfald på 400 kV kabler på ca. 40 % - fra de 12,5 mio. kr. pr. km som hele VVM materialet og debatten havde udgangspunkt i til nu 7,8 mio. kr. pr. km.

[.....]

Hele fremtidens højspændingsnet er baseret på Eltras scenarier og prognoser i relation til den danske energipolitik - til en vis grad kontrolleret af Energistyrelsen. Højspændingsgrupperne har i flere tilfælde fundet fejl og mangler i Eltras materiale og det er derfor nærliggende at have en formodning om, at Eltra tilpasser sine oplysninger/sit informationsniveau til de ønsker, man måtte have på området. Det ville derfor være ønskeligt om man kunne få en uvildig undersøgelse af det materiale fra Eltra[s] som danner baggrund for Energistyrelsens udtalelser om behovet.

Konklusioner:

- Miljø- og energiministeren fik ikke alle oplysninger i sagen fra sekretariatet (ledet af Landsplanafdelingen)
- Energistyrelsen har ikke svaret på de punkter, hvor de har haft kompetence
- Landsplanafdelingen har ikke varetaget sekretariatsledelsen ud fra tanken om at der kunne være andre løsninger end den, det blev besluttet og har efterfølgende fremsat udtalelser, der peger på et forkert beslutningsgrundlag
- Skov- og Naturstyrelsen har forsinket oplysninger, der kunne have påvirket beslutningen
- Eltra har forsinket oplysninger, der kunne have påvirket beslutningen

Baseret på ovennævnte konklusioner mener vi, at der er grundlag for at den beslutning, som ganske vist er sammensat af forskellige styrelsers kompetenceområde, har sit hovedområde i den energitekniske sammenhæng som Energistyrelsen varetager. Derfor kan vi hverken acceptere Energistyrelsens svar som et fyldestgørende kommentar til vore klagepunkter eller som rimelig forklaring på det mangelfulde informationsniveau i ministerens beslutning. ”

[.....]

13. maj 2002

J.nr. 97-2301-0022

jno

Side **Fejl!** **Ukendt**
argument **for**

”Med reference til Deres brev af 25-3-02 kan vi på vegne af højspændingsgrupperne for Arden og Nørager oplyse at vi ikke finder det tilsendte materiale fra Energistyrelsen specielt relevant for vores klage. Vi har ikke i denne klage bestridt behovet for 400 kV ringforbindelsen, men har klaget over følgende punkter: [vedr. valget af den vestlige løsning D]

[.....]

Vi vil i øvrigt undlade at gentage den af os tidligere fremførte argumentation men henvise til selve klagen og til det ovenfor nævnte brev af 5. nov. 2001.

[.....]”

13. maj 2002

J.nr. 97-2301-0022

jno

Eltra amba har i skrivelse af 22. april 2002 udtalt, at det er selskabets opfattelse, at Energistyrelsens supplerende redegørelse af 22. marts 2002 viser, at der også syd for Ferslev er et behov for forstærkninger af transmissionsnettet. Selskabet er enig med Energistyrelsen i, at 400 kV-forbindelsen er en del af en helhedsløsning, hvor der opnås store fordele for transmissionsnettet.

Side **Fejl!** **Ukendt**
argument **for**

Lovgivningen

Energistyrelsens afgørelse af 7. marts 2001 er truffet i henhold til elforsyningslovens § 21, stk. 1 hvorefter

”Etablering af nye transmissionsnet beregnet for spændinger på over 100 kV og væsentlige ændringer i tilsvarende bestående net kan kun foretages efter forudgående tilladelse fra miljø- og energiministeren. Tilladelsen kan kun gives, hvis ansøgeren kan dokumentere, at der er tilstrækkeligt behov for udbygningen. Tilladelsen kan betinges af overholdelse af vilkår vedrørende den nærmere etablering og drift af nettet, herunder sikkerhedsstillelse for nedtagning af anlæg.”

Bestemmelsen afløste 30. december 1999 bestemmelsen i § 5, stk. 1, nr. 5 i elforsyningsloven af 1976 hvorefter bevillingshaverens beslutning om iværksættelse af anlægsarbejder i form af væsentlig ændring af bestående eller opførelse af bl.a. nye transmissionsanlæg beregnet for spændinger over 100 kV skulle godkendes af miljø- og energiministeren.

Tilladelse efter § 21, stk. 1 i den nugældende elforsyningslov kan kun gives, hvis ansøgeren kan dokumentere, at der er tilstrækkeligt behov for udbygningen.

I lovens § 21 er med ikrafttræden 1. januar 2001 indsat et nyt stk. 3, hvorefter

Miljø- og energiministeren kan pålægge bevilingshavere efter § 19, stk. 1, at kabellægge elforsyningsnet i forbindelse med etablering af nye transmissionsnet beregnet for spændinger på 400 kV eller ved væsentlige ændringer i tilsvarende bestående net. Ved meddelelse af et sådant pålæg vil bevilingshavernes meromkostninger til kabellægning skulle dækkes efter de i medfør af stk. 2 fastsatte regler.

Den systemansvarlige virksomhed for området skal ifølge lovens § 28, stk. 3, nr. 7 udarbejde en plan for det fremtidige behov for transmissionskapacitet i det sammenhængende elforsyningssystem og transmissionsforbindelser til andre net.

13. maj 2002

J.nr. 97-2301-0022

jno

Ifølge lovens § 21, stk. 2 kan ministeren fastsætte nærmere regler om vilkår for etablering af nye transmissionsnet samt væsentlige ændringer i tilsvarende bestående net.

Side **Fejl!** **Ukendt**
argument **for**

Elforsyningsbehov, teknologi og økonomi

I et af Miljø- og Energiministeriet, departementet, landsplanafdelingen, udarbejdet notat af 7. marts 2001, hvortil ministeren i planafgørelsen af s.d. refererer, vurderes med henvisning til Energistyrelsens udtalelser og godkendelse bl.a., at etableringen af 400 kV højspændingsforbindelsen effektivt vil fjerne alle overbelastninger af nettet (kriteriesituationer) og dermed være garant for en acceptabel forsyningssikkerhed. Markedet for henholdsvis 150 kV og 400 kV forbindelser findes vidt forskellige, hvorfor de lave priser for 150 kV forbindelser ikke kan overføres til markedet for 400 kV forbindelser. Ideen om varmepumper findes ikke at give umiddelbar anledning til at behovet for overføringsevne på 400 kV forbindelsen reduceres her og nu. Selv ved anvendelse af centralt placerede varmepumper til at indregulere de fremtidige ubalancer i forbindelse med effekten fra kraftvarme og vind i det danske system, vil der stadig være behov for en 400 kV forbindelse. Endelig vurderes det som tvivlsomt, at erfaringerne fra styret underboring af naturgasledninger kan overføres til 400 kV kabellægning. Kabellægningen vil endvidere medføre etablering af flere kabelstationer i det naturfølsomme område.

Energiklagenævnets bemærkninger

Nævnet konstaterer, at spørgsmålet om etablering af nye højspændingsforbindelser i Nordjylland har været behandlet af Eltra A.m.b.a. og Energistyrelsen gennem en årrække, og at tilladelsen hertil første gang blev givet med styrelsens godkendelse af 30. januar 1992. Siden har styrelsen ajourført behovsvurderingerne. Selve behovsvurderingerne anfægtes ikke af klagerne, men derimod præsentationen eller anvendelsen af visse tekniske komponenter i beslutningsprocessen efter planlægningsloven. Endvidere har klagerne

inddraget forhold vedrørende elsystemets overordnede udviklingstræk, som Energistyrelsen har haft for øje eller løbende bearbejder i plan- og udredningssammenhæng, men som klagerne vurderer anderledes end styrelsen og tillægger betydning for linieføringsspørgsmålet som afgjort ved Regionplantillæg nr. 34.

Nævnet konstaterer videre at beskrivelsen af det anlæg, som Energistyrelsen godkendte 7. marts 2001, i henseende til linieføring og fordeling på luftlednings- hhv. kabelforbindelser og til sanering af eksisterende luftledninger er i overensstemmelse med det af miljø- og energiministeren s.d. besluttede herom, jf. Regionplantillæg nr. 34. Endvidere har styrelsen ikke i sin afgørelse anført elforsyningslovens § 21, stk. 3 om kabellægning som hjemmelsgrundlag for disse elementer i afgørelsen. Nævnet har ved behandlingen af klagesagen herefter bortset fra disse aspekter af afgørelsen som spørgsmål, der alene kan efterprøves ved domstolene, jf. Naturklagenævnets afgørelse af 30. april 2001 i henhold til planloven. Nævnet har således ikke haft anledning til at behandle de mange klagepunkter og grundlaget for disse, som vedrører den af ministeren truffne beslutning i henhold til planloven.

Nævnet finder, at Energistyrelsen har behandlet anmodningen fra Eltra A.m.b.a. om tilladelse efter elforsyningslovens § 21, stk. 1 til at etablere de omhandlede nye højspændingsforbindelser i overensstemmelse med de gældende regler, og at behovet for udbygning har været tilfredsstillende dokumenteret. Det bemærkes herved at der hverken efter den tidligere elforsyningslov eller ifølge den nugældende lov gælder særlige regler for behandlingen af disse sager, som derfor er omfattet af dansk forvaltningsrets almindelige regler herfor. Det bemærkes tillige at efter elforsyningslovens § 28, stk. 2, nr. 7 og 8 skal den systemansvarlige virksomhed udarbejde planer for transmissionsnettet og i samarbejde med transmissionsvirksomhederne sikre nødvendig om- og nybygning af transmissionsnet i overensstemmelse hermed. Nævnet konstaterer endelig at styrelsens vurderinger har været lagt til grund i beslutningsprocessen og miljø- og energiministerens afgørelse efter planlægningsloven.

Energiklagenævnets afgørelse

Energistyrelsens afgørelse af 7. marts 2001 om 400 kV forbindelse mellem Aalborg og Århus med tilhørende 150 kV forbindelser og stationsanlæg stadfæstes.

Afgørelsen er truffet i henhold til § 89, stk. 1 i lov om elforsyning, jf. lovbetændtørelse nr. 767 af 28. august 2001.

13. maj 2002

J.nr. 97-2301-0022

jno

Side **Fejl!** **Ukendt**
argument **for**

Afgørelsen kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

P. N.V.

Jørgen Nørgaard
Nævnnsformand

13. maj 2002
J.nr. 97-2301-0022
jno

Side **Fejl!** **Ukendt**
argument **for**